

Informace

o nároku na německý důchod pro bývalé zaměstnance ghetta v souladu s nejnovějším rozsudkem Spolkového sociálního soudu (tzv. Ghetto-důchod podle ZRBG) (Zákon o platbě důchodů za práci v ghettu)

1. O co se jedná?

Podle ZRBG*) se mohou u osob pronásledovaných nacionálním socialismem doby jejich zaměstnání v ghettu, které se nacházelo na území okupovaném německou Říší nebo na území do ní začleněném, za určitých předpokladů započítat jako doby německého pojištění. Za tyto doby je možná platba německého důchodu do zahraničí.

Dočasné právní pojetí – které se zakládalo převážně na dřívějších rozsudcích Spolkového sociálního soudu (BSG) – vedlo k tomu, že musely být mnohé žádosti podle ZRBG zamítnuty.

Spolkový sociální soud BSG teď v několika rozsudcích nasadil nová měřítka pro přiznání dob pojištění za práci v ghettu podle ZRBG. Tyto změny v právním pojetí mohou vést k tomu, že pronásledovaní, jejichž žádost byla v minulosti zamítnuta nebo kteří od žádosti zcela upustili, teď mohou podle ZRBG obdržet příslušný důchod. U pronásledovaných, kteří již německý důchod pobírají, může vést dodatečné zhodnocení dob pojištění za práci v ghettu ke zvýšení důchodu.

Naším cílem je, pomoci postiženým rychle a nebyrokraticky při prosazování jejich nároků. V následujících odstavcích Vám chceme podat bližší informace o ZRBG a změněném právním pojetí. Tyto informace Vám mají pomoci lépe odhadnout, zda patříte podle ZRBG k oprávněným osobám.

2. Co se změnilo?

V rozsudcích ze dne 02. a 03.06.2009 (spisové značky mimo jiné B 13 R 81/08 R a B 5 R 26/08 R) snížil BSG podstatně požadavky na indikátory „zaměstnání na základě vlastního rozhodnutí“ a „odměna“ (podrobnosti viz odstavec 3.3).

Ve dvou dalších rozsudcích ze dne 19.05.2009 (spisové značky B 5 R 14/08 R und B 5 R 96/07 R) BSG navíc rozhodl, že pronásledovaným, jimž mohou být započítány doby pojištění za práci v ghettu, mohou být při rozšíření předpokladů přiznány po dovršení 14. roku věku do 31.12.1949 náhradní doby pojištění kvůli pobytu v zahraničí z důvodu pronásledování. Dodatečné započítání náhradních dob může vést nejen k vyšším důchodovým nárokům, ale může mít i za následek, že bývalým zaměstnancům v ghettu vznikne poprvé nárok na německý důchod.

Němečtí nositelé pojištění změnilí své právní pojetí tak, že **Transnistránsko** nyní patří k území zahrnutém v ZRBG. Za doby zaměstnání v ghettu, které leželo na území Transnistránska, je v budoucnu též možné započítat doby pojištění podle ZRBG.

*) Gesetz zur Zahlbarmachung von Renten aus Beschäftigungen in einem Ghetto vom 20.06.2002 (BGBl. I S. 2074)

Nositelé pojištění se nakonec v rámci výkladu dohodli na tom, že zápočet doby pobytu v ghettu v zahraničním důchodu zpravidla nestojí v rozporu se zápočtem dob zaměstnání v ghettu podle ZRBG.

3. Které předpoklady pro zápočet dob pracovního nasazení v ghettu je nutno ještě splnit?

Předpokladem pro zápočet dob zaměstnání v ghettu podle ZRBG je, že jste

- Pronásledovaný(á) nacionálním socialismem ve smyslu německého Spolkového zákona o odškodnění (BEG) (srovnej odst. 3.1) a že
- jste se nuceně zdržoval(a) v ghettu, které se nacházelo na území okupovaném německou Říší nebo na území do ní začleněném (srovnej odst. 3.2) a
- že jste vykonával(a) za odměnu zaměstnání na základě vlastního rozhodnutí (srovnej odst. 3.3).

Také vdovy, resp. vdovci po těchto osobách mají nároky podle ZRBG. V tomto případě musí být shora uvedené předpoklady splněny osobou zemřelého(lé) pronásledovaného(né).

3.1 Právní postavení coby pronásledovaný(á)

Předpokladem pro započítání dob pracovního nasazení v ghettu je Vaše právní postavení coby pronásledovaný(á) ve smyslu § 1 německého Spolkového zákona o odškodnění (BEG). Pro žádosti o pozůstalostní důchody stačí, že byl zemřelý(á) pronásledováním(nou); pozůstalý(á) nemusí být pronásledováním(nou).

3.2 Nucený pobyt v ghettu

Zdržoval(a) jste se nuceně v ghettu. Pobytu v koncentračním táboře nebo v pracovním táboře nespádají pod ZRBG; tyto doby je ale možno započítat po dovršení 14. roku věku jako náhradní doby pojištění.

Ghetto se nacházelo na území okupovaném německou Říší nebo na území do ní začleněném. Sem spadají obzvláště ghetta na okupovaných nebo anektovaných polských územích jakož i na okupovaných sovjetských, resp. baltských územích. K okupovaným územím patří teď i **Transnistránsko**.

3.3 Výkon zaměstnání v ghettu

Vykonával(a) jste v ghettu zaměstnání na základě vlastního rozhodnutí. Tato podmínka je splněna jakýmkoliv zaměstnáním na základě vlastní iniciativy nebo zprostředkováním, např. židovskou radou.

Vykonával(a) jste v ghettu zaměstnání za odměnu. Odměna je jakákoliv platba v peněžní formě anebo v naturáliích (např. potraviny). Na výši odměny nezáleží. Stačí též, jestliže se jednalo o bezplatný byt a stravu. Dále nezáleží na tom, zda byla odměna vyplácena přímo zaměstnanci ghetta anebo zda byla vyplácena třetímu, (např. židovské radě na údržbu ghetta).

Zápočet nucených prací v ghettu jako dob pojištění je nadále nepřípustný.

4. Kdo tedy může obdržet německý důchod?

Jako německá důchodová dávka přichází v úvahu starobní důchod po dovršení 65. roku věku nebo – po smrti pronásledovaného(é) – vdovský nebo vdovecký důchod.

Předpokladem pro nárok na německý důchod je ale podmínka splnění čekací doby (minimální doby pojištění). Čekací doba pro starobní důchod po dovršení 65. roku věku jakož i pro vdovský nebo vdovecký důchod obnáší pět let (60 kalendářních měsíců). Tato doba může být splněna buď německými dobami pojištění (též dobami pojištění za práci v ghettu podle ZRBG) nebo náhradními dobami pojištění (např. dobami pronásledování nacionálním socialismem po dovršení 14. roku věku nebo pobytem v zahraničí na základě pronásledování do 31.12.1949. V rámci společného evropského práva nebo na základě dvoustranných dohod o sociálním pojištění (např. s Izraelem nebo USA) může být čekací doba splněna součtem německých a zahraničních dob pojištění.

Upozornění pro osoby s místem bydliště v Polsku

Pokud jste měl(a) dne 31.12.1990 své obvyklé bydliště v Polsku, platí po dobu Vašeho dalšího pobytu v Polsku nadále německo-polská důchodová smlouva ze dne 09.10.1975. Poté jsou důchody vypláceny výhradně nositelem pojištění v zemi pobytu (tzn. v těchto případech polským nositelem pojištění). Za doby pojištění za práci v ghettu podle ZRBG a jiné další německé doby pojištění nemáte tudíž nárok na výplatu německého důchodu do Polska.

5. Co je třeba učinit?

5.1 Doposud trvá spor o zápočet dob pojištění za práci v ghettu

Pokud je ve Vašem případě ještě otevřené odvolání nebo soudní řízení kvůli zápočtu dob pojištění za práci v ghettu podle ZRBG a případně kvůli platbě německého důchodu, přezkoumáme, zda jsou teď zápočet těchto dob a výplata důchodu možné. V tom případě obdržíte nové rozhodnutí. V tomto případě nemusíte podávat žádnou novou žádost. Tato otevřená sporná řízení budeme přednostně zpracovávat.

5.2 Žádost o důchod byla zamítnuta, sporné řízení není otevřené

Pokud byla Vaše žádost o důchod podle ZRBG v minulosti na základě tehdejšího právního pojetí zamítnuta, aniž by ještě bylo otevřené odvolání nebo soudní řízení, přešetříme úřední cestou tehdejší zamítnutí, tzn. že nemusíte podávat žádnou novou žádost. Pokud budou podle nového právního pojetí započítány doby pojištění za práci v ghettu podle ZRBG a pokud případně vznikne nárok na důchod, obdržíte nové rozhodnutí.

Vzhledem k množství zamítnutých žádostí lze přezkoumání provést pouze postupně, a to počínaje nejstaršími ročníky. Pojištěnci zastoupení právníky při tom nebudou upřednostňováni.

U nositele pojištění, který Vaši původní žádost zamítl, můžete podat žádost o přezkoumání. Taková žádost by nám byla nápomocná, protože bychom mohli naši databázi (např. při nové adrese) rychleji aktualizovat. Prosíme ale o pochopení, že příslušné žádosti mohou být též zpracovávány jen postupně podle ročníků.

5.3 Důchod již pobíráte, ale doby pojištění za práci v ghettu byly zamítnuty, respektive nebylo o jejich zápočet požádáno

Pokud již pobíráte německý důchod, ale v minulosti byla Vaše žádost o přezkoumání důchodu a započítání dob pojištění za práci v ghettu na základě dosavadního právního pojetí zamítnuta, nebo jste si žádost o zápočet těchto dob nepodal(a), doporučujeme Vám, podat si novou žádost o přezkoumání důchodu, pokud se domníváte, že teď splňujete podmínky podle ZRBG. Prosíme Vás o neformální podání žádosti o přezkoumání s přesným uvedením Vašich osobních údajů a německého čísla pojištění u nositele pojištění, který důchod vyplácí.

5.4 Žádost o důchod ještě nebyla podána

Pokud jste v minulosti ještě nepodal(a) žádost o německý důchod a proto Vám není žádný německý důchod vyplácen, ačkoliv se domníváte, že splňujete podmínky podle ZRBG, měl(a) byste co nejrychleji tuto žádost podat. Žádost podejte neformálním způsobem s přesným uvedením Vašich osobních údajů u **Deutsche Rentenversicherung Bund, 10704 Berlin**. Tam zjistí pro Vás příslušného nositele pojištění, od kterého obdržíte další zprávy.

Žádost byste měl(a) podat i tehdy, pokud ještě nemáte důkazy, resp. výpovědi svědků o uplatňovaných dobách pojištění za práci v ghettu. Příslušný nositel pojištění potom s Vámi naváže spojení a bude Vám dle možností nápomocen při získávání důkazů.

Při pobytu v jednom státě Evropského hospodářského společenství nebo ve státě, s nímž má Německo uzavřenu dvoustrannou smlouvu o sociálním pojištění (např. s Izraelem nebo USA), můžete podat žádost podle ZRBG i u zahraničního nositele pojištění. Tento pak postoupí žádost neprodleně německému nositeli pojištění.

6. Čeho je třeba dbát, pokud bylo o dávku na základě uznávací směrnice již požádáno, nebo pokud byla dávka již vyplacena?

Vašemu nároku na důchod podle ZRBG nestojí v cestě, že jste případně obdržel(a) od Bundesamt für zentrale Dienste und offene Vermögensfragen (BADV) (Spolkového úřadu pro centrální služby a otevřené majetkové otázky) jednorázovou dávku ve výši 2.000 Euro podle směrnice Spolkové vlády ze dne 01.10.2007 o přiznání dávky pro pronásledované za práci v ghettu, která nebyla nucenou prací, a která nebyla dosud ze sociálněprávního a důchodového hlediska zohledněna (uznávací směrnice).

Žádost o dávku podle uznávací směrnice ale nenahrazuje žádost o důchod podle ZRBG. Pokud se domníváte, že splňujete podmínky podle ZRBG, musíte – pokud se nejedná o přezkoumání z moci úřední (srovnej odst. 5.2) – podat zvláštní žádost u nositele pojištění. Prosíme uveďte v žádosti, že jste již pořádal(a) o dávku podle uznávací směrnice nebo ji již obdržel(a).

Pokud jste již obdržel(a) dávku podle uznávací směrnice a dodatečně Vám bude přiznán důchod s přihlédnutím na Vaše doby pojištění za práci v ghettu, jste povinnen(a), uznávací dávku vrátit BADV. Svou povinnost k vrácení dávky můžete splnit i tím, že nás zplnomocníte, k odečtení uznávací dávky z důchodu a k jejímu vrácení BADV. Doporučujeme Vám, využít této možnosti. Má to pro Vás tu výhodu, že se nemusíte starat o vrácení dávky a ušetříte náklady na převod peněz.

7. Kdo poradí a pomůže?

V rámci této informace nelze samozřejmě zodpovědět všechny otázky. Pokud máte další dotazy ohledně ZRBG, můžete se obrátit na následující servisní telefony německých nositelů pojištění. Tam Vám dále poradí a pomůžou.

Deutsche Rentenversicherung Bund Tel.: 0049 (0)30-20247780	Příslušná pro všechny státy Dotazy mohou být zodpovězeny též v
---	---

	angličtině, polštině a ruštině.
Deutsche Rentenversicherung Rheinland Tel.: 08000-100048013 (bezplatná občanská linka pro hovory z vnitrozemí) Tel.: 0049 (0)211-937-0 (pro hovory ze zahraničí)	Příslušná především u bydliště v Belgii, Chile, Izraeli nebo Španělsku
Deutsche Rentenversicherung Nord Tel.: 0049 (0)40-5300-0	Příslušná obzvláště pro občany s bydlištěm v Dánsku, Estonsku, Finsku, Velké Británii, Kanadě, Lotyšsku, Litavsku, Norsku, Švédsku a ve Spojených státech amerických
Deutsche Rentenversicherung Rheinland-Pfalz Tel.: 0049 (0)6232-17-2459	Příslušná obzvláště pro občany s bydlištěm ve Francii nebo Luxembursku
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd Tel.: 0049 (0)871-81-2154	Příslušná obzvláště pro občany s bydlištěm v Rakousku, na Slovensku a v České Republice
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland Tel. 0049 (0)361-482-4000	Příslušná obzvláště pro občany s bydlištěm v Maďarsku
Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See Tel.: 0049 (0)234-304-23001	Příslušná pro všechny státy